

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið b.t. skrifstofu orku, iðnaðar og viðskipta

Sent rafrænt í gegnum Samráðsgátt

Kópavogur, 26. nóvember 2019

Efni: **Umsögn um fyrirhugað frumvarp til laga um breytingu á lögum um ársreikninga, nr. 3/2006, með síðari breytingum (leigusamningar)**

Mál nr. 285/2019

Deloitte ehf. („**Deloitte**“) vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum um fyrirbyggjandi drög að frumvarpi atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins til laga um breytingu á lögum nr. 3/2006, um ársreikninga (leigusamningar) sem birt voru á samráðsgátt stjórnvalda þann 19. nóvember s.l. („**frumvarpið**“).

Þann 1. janúar 2019 tók gildi IFRS 16 um leigusamninga, en settar hafa verið fram nýjar leiðbeiningar um reikningshaldslega meðferð leigusamninga í reikningsskilum leigutaka og leigusala. Upptaka staðalsins hefur í för með sér miklar breytingar á reikningshaldslegri meðferð leigusamninga fyrir þau fyrirtæki sem innleitt hafa alþjóðlega reikningssskilastaðla (IFRS). Að öllu óbreyttu þá munu þessar kröfur einnig eiga við um þau félög sem gera ársreikninga sína í samræmi við lög um ársreikninga á grundvelli þess sem segir í 2. málslíð 1. mgr. 3. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga („**ársreikningalög**“).

Í 2. gr. frumvarpsins er lögð fram tillaga að nýju ákvæði í 5. mgr. 29. gr. ársreikningalaga þar sem lagt er til að það verði gert að almennri skyldu að allir leigusamningar verði metnir og færðir í samræmi við settar reikningssskilareglur. Heimilt verði þó að víkja frá þeirri skyldu við gerð ársreiknings örfélaga og lítilla félaga og skal þá eins farið með alla leigusamninga. Enn fremur segir að sé heimild fyrir örfélög eða lítill félög nýtt skulu leigugreiðslur gjaldfærðar í rekstrarreikningi eftir því sem þær falla til.

Að mati Deloitte gengur breytingartillagan ekki nógu langt því að gert er ráð fyrir því að meðalstór og stór félög þurfi að innleiða reglur IFRS 16 um reikningssskil fyrir leigusamninga. Margir hagsmunaaðilar hafa lýst yfir áhyggjum sínum af áhrifum slíkrri innleiðingu í reikningssskil félaga sem beita ársreikningalögum en ekki IFRS. Það sem helst hefur verið nefnt í því samhengi er eftirfarandi:

- Aukin vinna og kostnaður sem fylgir beitingu nýrra reikningssskilareglna.
- Ábatinn af nýjum reglum er ekki talinn réttlæta aukna vinnu og kostnað.

- Staðallinn er að mörgu leyti matskenndur og flókinn í framkvæmd, sérstaklega hvað varðar mat á tímalengd samninga og núvirðingarstuðli.
- Ólíkar túlkanir geta leitt til mismunandi niðurstaðna sem kemur niður á samanburðarhæfi.
- Fjárfestar líta ekki endilega á breyttar reglur sem bót á upplýsingagjöf.
- Við útreikninga á leiguskuld er gert ráð fyrir því að leigueign sé fjármöggnuð 100% með lánsfé. Meðferð leiguskuldarinnar er eins og um jafngreiðslulán væri að ræða, og gjaldfærsla vaxta er mest á fyrri hluta leigutímans. Félög gjaldfæra einnig fyrningar af leigueign, í flestum tilfellum línulega á hinum metna samningstíma.
- Ofangreint leiðir til þess að arðgreiðslustofnar félaga munu, a.m.k. til skemmri tíma, verða lægri en ella. Þar af leiðandi myndu skatttekjur af arði að sama skapi minnka, a.m.k. til skemmri tíma.
- Örfélög og lítil félög hafa samkvæmt frumvarpinu val um að færa leigusamninga í efnahagsreikning eða halda þeim utan efnahagsreiknings. Þannig stæði val þessara félaga um að færa fjármögnunarleigusamninga úr efnahagsreikningi (sem virðist ganga gegn tilgangi með setningu staðalsins) eða færa rekstrarleigusamninga í efnahagsreikning.

Það vekur athygli að Ísland er eina landið meðal Norðurlandanna sem hyggst gera kröfu um beitingu staðalsins í ársreikningalögum. Á öðrum Norðurlöndum eru reikningsskilareglur IFRS 16 valkvæðar fyrir félög sem semja reikningsskil í samræmi við ársreikningalög viðkomandi landa.

Óformleg könnun Deloitte hefur leitt í ljós að á meðal þeirra landa sem heimila beitingu alþjóðlegra reikningsskilastaðla er mikill minnihluti sem gerir kröfu um beitingu IFRS 16 í ársreikningalögum. Af 33 löndum sem skoðuð voru, voru aðeins 5 lönd sem gera kröfu um beitingu IFRS 16 í ársreikningalögum, og ekkert þeirra er innan Evrópu.

Einnig er vert að benda á að í tilskipun Evrópusambandsins nr. 2013/34 („**ársreikningatilskipunin**“) sem var innleidd í ársreikningalög á árinu 2016 er ekki fjallað um reikningshaldslega meðferð leigusamninga. Markmið með ársreikningatilskipuninni er að stuðla að skynsamlegri reglusetningu sem miðar m.a. af því að gæta meðalhófs og tryggja að stjórnsluálag sé í réttu hlutfalli við ávinninginn sem af því hlýst (1. gr. ársreikningatilskipunarinnar). Komi til þess að Evrópusambandið setji síðar viðmiðunarreglur um reikningshaldslega meðferð fyrir leigusamninga sem ekki samræmast IFRS 16, gætu fyrirtæki sem hafa samkvæmt kröfu ársreikningalaga innleitt reglur IFRS 16 þurft að vinda ofan af þeirri meðferð.

Í ljósi þeirrar staðreyndar að Ísland virðist vera sér á báti hvað beitingu IFRS 16 varðar í frumvarpi um breytingu á ársreikningalögum, þætti Deloitte eðlilegt að löggjafinn myndi taka frumvarpið til endurskoðunar og litið yrði til nágrannalanda okkar hvað varðar reikningsskilareglur um leigusamninga í ársreikningalögum. Þannig færi betur að mati Deloitte ef að beiting IFRS 16 um leigusamninga yrði valkvæð fyrir öll félög sem semja reikningsskil í samræmi við ársreikningalögin. Með kröfu um ítarlegri skýringar um upphæðir, eðli og tímabil leigusamninga utan efnahagsreiknings er hægt að auka gagnsæi og samanburðarhæfi í reikningsskilum milli félaga fyrir upplýstan lesanda. Í því samhengi væri hægt að líta til krafna í ársreikningalögum nágrannalanda okkar.

Þrátt fyrir að drög að frumvarpi hafi verið birt í júlí á samráðsgátt þá er ljóst að töluverð óvissa hefur ríkt um endanlega niðurstöðu. Með lagasetningu undir lok ársins sem skyldar tiltekin félög til að beita IFRS 16 frá rekstrarárinu 2019, er þeim félögum gefinn skammur tími til að bregðast við. Innleiðing á kröfum staðalsins getur verið tímafrek og kallað á mikla vinnu hjá þeim félögum sem eru aðilar að mörgum og/eða flóknum leigusamningum. Í ljósi þess þætti Deloitte eðlilegt að verði frumvarpið samþykkt í óbreyttri mynd, þá tæki það gildi frá 1. janúar 2020. Þá væri sett fram bráðabirgðaákvæði sem heimilaði félögum að beita óbreyttum reikningsskilareglum fyrir árið 2019. Með því fengju félög lengri aðlögunartíma fyrir innleiðingu nýrra reikningsskilareglna, sem myndi skila sér í betri og nákvæmari fjárhagsupplýsingum og minni þörf á leiðréttingum á síðari tímabilum.

IFRS 16 hefur þegar tekið gildi fyrir félög sem beita IFRS í sínum reikningsskilum frá og með 1. janúar 2019 líkt og áður segir. Á sumarþingi 2016 var bætt við ákvæði sem endurskilgreindi arðgreiðslustofna félaga. Til dæmis ber félögum meðal annars að færa hlutdeild í hagnaði dóttur og hlutdeildarfélagum umfram móttækinn arð eða þann arð sem ákveðið hefur verið að úthluta á bundinn hlutdeildarreikning sem óheimilt er að úthluta arði af.

Hafa ber í huga að þrátt fyrir að gjaldfærsla sé nú framhlaðnari en áður með innleiðingu IFRS 16 að þá hefur sjóðstreymi félaga ekki breyst og því má færa rök fyrir því að undanskilja ætti gjaldfærslu vegna IFRS 16 við útleiðslu á arðgreiðslustofni og miða við leigugreiðslur samkvæmt leigusamningi. Að öllu óbreyttu mun staðallinn draga úr arðgreiðslugetu félaga til skamms tíma og á sama tíma draga úr hvötum til fjárfestinga, sem getur haft þau áhrif að skattstofnar ríkissjóðs vegna fjármagnstekjuskatts gætu lækkað.

Virðingarfyllst,

Deloitte ehf.

Helgi Einar Karlsson, löggiltur endurskoðandi
Yfirmaður reikningsskilapjónustu

Guðmundur Ingólfsson, löggiltur endurskoðandi
Liðsstjóri, endurskoðunarsvið